



Dato: 14.05.2019 Arkivkode: Bilag nr: Arkivsak ID: 19/9380 J.post ID: 19/96588
Saksbehandler: Christian Vegard Dahl
Saksansvarlig: Ove Myrvåg

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Eierutvalget	21.05.2019	023/19
Formannskapet	12.06.2019	115/19
Kommunestyret	19.06.2019	097/19

Vestfjorden avløpsselskap (VEAS) - forslag om å omdanne selskapet til et aksjeselskap

Formannskapet-12.06.2019- 115/19

Innstilling:

1. Det interkommunale samarbeidet iht. kommuneloven § 27 mellom Oslo, Bærum og Asker kommuner i Vestfjorden Avløpsselskap oppløses og virksomheten videreføres i et aksjeselskap som er regulert av aksjonæravtale og prinsipper for vedtekter, slik det fremgår i vedleggene 2, 5A, 5B, 5C og 5D.
2. VEAS AS opprettes som et aksjeselskap eid av Oslo kommune med 70,5%, Bærum kommune med 21,5% og Asker kommune med 8% av aksjene.
3. VEAS AS kan organisere sin virksomhet i underliggende datterselskaper. På omdanningstidspunktet består konsernet av VEAS AS og datterselskapene VEAS Selvkost AS, VEAS Marked AS og VEAS Næringspark AS.
4. Aksjekapital og egenkapital i VEAS AS og datterselskaper dekkes ved overføring av aktiva og passiva fra samarbeidet Vestfjorden Avløpsselskap.
5. Bærum kommune gir VEAS Selvkost AS, som skal drive selvkostvirksomhet, selvskyldnergaranti begrenset oppad til kroner 1 milliard. Oslo, Bærum og Asker kommuner er utad solidarisk og innad proratarisk ansvarlig for garantien i henhold til partenes eierandel. Det forutsettes at garantien godkjennes av Fylkesmannen.
6. For å etablere VEAS AS med datterselskaper gis følgende fullmakter:
 - Formannskapet får fullmakt til å godkjenne mindre ikke prinsipielle endringer i aksjonæravtalen, samt godkjenne vedtekter for selskapene.
 - Formannskapet får fullmakt til å godkjenne åpningsbalanse i VEAS AS og datterselskaper.
 - Ordføreren får fullmakt til å undertegne stiftelsesdokumentene.
7. Iverksettelse av vedtaket er avhengig av at Oslo og Asker kommuner materielt sett fatter

samme vedtak.

Eierutvalget-21.05.2019- 023/19

Innstilling:

1. Det interkommunale samarbeidet iht. kommuneloven § 27 mellom Oslo, Bærum og Asker kommuner i Vestfjorden Avløpsselskap oppløses og virksomheten videreføres i et aksjeselskap som er regulert av prinsipper for vedtekter og aksjonæravtale, slik det fremgår i vedleggene 2, 5A, 5B, 5C og 5D.
2. VEAS AS opprettes som et aksjeselskap eid av Oslo kommune med 70,5%, Bærum kommune med 21,5% og Asker kommune med 8% av aksjene.
3. VEAS AS kan organisere sin virksomhet i underliggende datterselskaper. På omdanningstidspunktet består konsernet av VEAS AS og datterselskapene VEAS Selvkost AS, VEAS Marked AS og VEAS Næringspark AS.
4. Aksjekapital og egenkapital i VEAS AS og datterselskaper dekkes ved overføring av aktiva og passiva fra samarbeidet Vestfjorden Avløpsselskap.
5. Bærum kommune gir VEAS Selvkost AS, som skal drive selvkostvirksomhet, selvskyldnergaranti begrenset oppad til kroner 1 milliard. Oslo, Bærum og Asker kommuner er utad solidarisk og innad proratarisk ansvarlig for garantien i henhold til partenes eierandel. Det forutsettes at garantien godkjennes av Fylkesmannen.
6. For å etablere VEAS AS med datterselskaper gis følgende fullmakter:
 - Formannskapet får fullmakt til å foreta mindre ikke prinsipielle endringer i aksjonæravtalen, samt fastsette vedtekter for selskapene.
 - Formannskapet får fullmakt til å godkjenne åpningsbalanse i VEAS AS og datterselskaper.
 - Ordføreren får fullmakt til å undertegne stiftelsesdokumentene.
7. Iverksettelse av vedtaket er avhengig av at Oslo og Asker kommuner materielt sett fatter samme vedtak.

Eierutvalget-21.05.2019-023/19

Innstilling:

1. Det interkommunale samarbeidet iht. kommuneloven § 27 mellom Oslo, Bærum og Asker kommuner i Vestfjorden Avløpsselskap oppløses og virksomheten videreføres i et aksjeselskap som er regulert av prinsipper for vedtekter og aksjonæravtale, slik det fremgår i vedleggene 2, 5A, 5B, 5C og 5D.
2. VEAS AS opprettes som et aksjeselskap eid av Oslo kommune med 70,5%, Bærum kommune med 21,5% og Asker kommune med 8% av aksjene.
3. VEAS AS kan organisere sin virksomhet i underliggende datterselskaper. På omdanningstidspunktet består konsernet av VEAS AS og datterselskapene VEAS Selvkost AS, VEAS Marked AS og VEAS Næringspark AS.
4. Aksjekapital og egenkapital i VEAS AS og datterselskaper dekkes ved overføring av aktiva og passiva fra samarbeidet Vestfjorden Avløpsselskap.
5. Bærum kommune gir VEAS Selvkost AS, som skal drive selvkostvirksomhet, selvskyldnergaranti begrenset oppad til kroner 1 milliard. Oslo, Bærum og Asker kommuner er utad solidarisk og innad proratarisk ansvarlig for garantien i henhold til partenes eierandel. Det forutsettes at garantien godkjennes av Fylkesmannen.
6. For å etablere VEAS AS med datterselskaper gis følgende fullmakter:

- Formannskapet får fullmakt til å foreta mindre ikke prinsipielle endringer i aksjonæravtalen, samt fastsette vedtekter for selskapene.
 - Formannskapet får fullmakt til å godkjenne åpningsbalanse i VEAS AS og datterselskaper.
 - Ordføreren får fullmakt til å undertegne stiftelsesdokumentene.
7. Iverksettelse av vedtaket er avhengig av at Oslo og Asker kommuner materielt sett fatter samme vedtak.

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Det interkommunale samarbeidet iht. kommuneloven § 27 mellom Oslo, Bærum og Asker kommuner i Vestfjorden Avløpsselskap oppløses og virksomheten videreføres i et aksjeselskap som er regulert av prinsipper for vedtekter og aksjonæravtale, slik det fremgår i vedleggene 2, 5A, 5B, 5C og 5D.
2. VEAS AS opprettes som et aksjeselskap eid av Oslo kommune med 70,5%, Bærum kommune med 21,5% og Asker kommune med 8% av aksjene.
3. VEAS AS kan organisere sin virksomhet i underliggende datterselskaper. På omdanningstidspunktet består konsernet av VEAS AS og datterselskapene VEAS Selvkost AS, VEAS Marked AS og VEAS Næringspark AS.
4. Aksjekapital og egenkapital i VEAS AS og datterselskaper dekkes ved overføring av aktiva og passiva fra samarbeidet Vestfjorden Avløpsselskap.
5. Bærum kommune gir VEAS Selvkost AS, som skal drive selvkostvirksomhet, selvskyldnergaranti begrenset oppad til kroner 1 milliard. Oslo, Bærum og Asker kommuner er utad solidarisk og innad proratarisk ansvarlig for garantien i henhold til partenes eierandel. Det forutsettes at garantien godkjennes av Fylkesmannen.
6. For å etablere VEAS AS med datterselskaper gis følgende fullmakter:
 - Formannskapet får fullmakt til å foreta mindre ikke prinsipielle endringer i aksjonæravtalen, samt fastsette vedtekter for selskapene.
 - Formannskapet får fullmakt til å godkjenne åpningsbalanse i VEAS AS og datterselskaper.
 - Ordføreren får fullmakt til å undertegne stiftelsesdokumentene.
7. Iverksettelse av vedtaket er avhengig av at Oslo og Asker kommuner materielt sett fatter samme vedtak.

SAKEN I KORTE TREKK

Vestfjorden avløpsselskap (VEAS) er Norges største renseanlegg for avløpsvann og ble etablert i 1976. VEAS eies av kommunene Oslo (70,5%), Bærum (21,5%) og Asker (8%). Virksomheten er i dag organisert som et interkommunalt samarbeid etter kommunelovens §27. Anlegget ligger i Slemmestad i Asker kommune og har vært i drift siden 1983.

Bærum kommune har i brev datert 30.04.2019 fra VEAS, fått anmodning om å fatte vedtak vedrørende en fremtidig omdanning av selskapet VEAS, se vedlegg nr. 1A.

Hvorfor må VEAS omdannes nå?

I forbindelse med innføring av ny kommunelov 1.1.2020 bortfaller muligheten for dagens organisering etter «§27». Virksomhetens organisasjonsform må erstattes av en annen selskapsform innen en overgangsperiode på 4 år. Videre krever EØS-regelverket at konkurranseutsatt virksomhet skilles tydelig fra kommunal virksomhet. Dagens vedtekter og selskapsavtale (overenskomst) ble laget i 1976 og er i liten grad revidert senere, se vedlegg nr. 7A og 7B. Dette medfører at dagens beslutningsprosesser oppleves unødig tungvinte. De vedtatte strategiske ambisjonene for VEAS, der ressursene i avløpsvannet skal utnyttes «så godt som mulig» fordrer også en mer tidsriktig selskapsorganisering.

VEAS's administrasjon har med bidrag fra eierkommunene Oslo og Bærum siden 2018 jobbet med ulike alternative løsninger til selskapsorganisering. Selskapets styre har formelt drøftet og behandlet saken over to styremøter.

Selskapets øverste organ er Rådet (tilsvarer et representantskap/en «generalforsamling»). Rådet består av 11 medlemmer, hvor av Oslo kommune har oppnevnt 6 medlemmer, Bærum kommune 3 medlemmer og Asker kommune 2 medlemmer. Rådet har i møtet den 25.04.2019 ved 2. gangs behandling enstemmig vedtatt å anmode eierkommunene om å fatte de vedtak som er nødvendig for at det interkommunale samarbeidet iht. kommunelovens § 27 oppløses og at virksomheten videreføres i et aksjeselskap, se vedlegg nr. 1B og 1C.

Rådsmannen fremhever blant annet følgende forhold knyttet til forslaget om endret selskapsform:

- VEAS omdannes til aksjeselskapet VEAS AS (konsern) med datterselskaper. Dagens selvkostvirksomhet, kjernevirksomheten, organiseres i datterselskapet VEAS Selvkost AS.
- Verdiene i selve renseanlegget, samt de ansatte i dagens VEAS blir innplassert i VEAS Selvkost AS.
- Dagens eierandeler videreføres.(se aksjonæravtalens pkt 1.4)
- Alle avgjørelser i generalforsamlingen treffes ved enstemmighet. (se vedlegg 2 aksjonæravtalens pkt. 2.2.1)
- Den operative ledelsen av selskapet legges til konsernstyret.
- Styreledervervet foreslås «å gå» til Oslo, samt at Asker og Bærum «får» en nestleder hver.
- Aksjekapital og egenkapital i VEAS AS og datterselskaper dekkes ved overføring av aktiva og passiva fra dagens virksomhet.
- Eierkommunene gir VEAS Selvkost AS en selvskyldnergaranti på 1 mrd kroner, hvor Bærum kommunes andel utgjør ca. 215 mnok. (se vedlegg 2 aksjonæravtalens pkt. 3.1.8)
- Eierkommunenes rett og plikt til å levere avløpsvann innenfor definerte rensedistrikter videreføres, se vedlegg 4 B. Konsernstyret får fullmakt å endre fordelingen innenfor en ramme på 5% av totale vannmengder over en 10 årsperiode. Generalforsamlingen får fullmakt til å vedta andre definisjoner av rensedistrikt. (se vedlegg 2 aksjonæravtalens pkt. 3.1.3, 3.1.4 og 3.1.5).
- Forslag om å endre kostnadsfordeling i mellom eierne, hvor alle kostnader fordeles i forhold til levert mengde. Det legges opp til at det blir generalforsamlingen som fastsetter nærmere detaljer for kostnadsfordeling (se vedlegg 2 aksjonæravtalens pkt. 3.1.9).
- Iverksettelse av omdanningen er avhengig av at de 3 eierne materielt sett har fattet samme vedtak.

Fremdriftsplan

Tidsmessig legges opp til følgende politisk behandling av saken med vedtak i Asker kommunestyret

den 11.06.2019, Bærum kommunestyret den 19.06.2019 og i bystyremøtet i Oslo den 19.06.2019. Dersom vedtakene fattes i juni er det mulig at eierne avtaler at selve overgangen til nye selskaper og overføring av eiendeler og gjeld mellom selskapene skjer med virkning fra 1.1.2020.

Vedlagt følger blant annet forslaget til aksjonæravtale, samt forslag til vedtekter for konsernselskapet og datterselskaper. I denne sammenheng er det 3 kommuner/eiere med ulike politiske systemer og ulike nivåer på fullmakter, som skal enes om de endelige formuleringene i aksjonæravtalen og vedtekter. For Bærum kommunes del legges det opp til at kommunestyret vedtar aksjonæravtalen og prinsippene i vedtektene. Samtidig legges det opp til at formannskapet får fullmakt til å foreta mindre ikke prinsipielle endringer i aksjonæravtalen, fastsette vedtektene samt godkjenne åpningsbalanse i VEAS AS og datterselskaper. Sannsynligvis vil også Asker kommune legge opp til et tilsvarende vedtak og fullmakter.

Tidligere behandling

Formannskapet behandlet i møtet den 24.04.2019 [sak nr. 080/19](#) Vestfjorden avløpsselskap (VEAS) – orientering om fremtidig selskapsform og organisering.

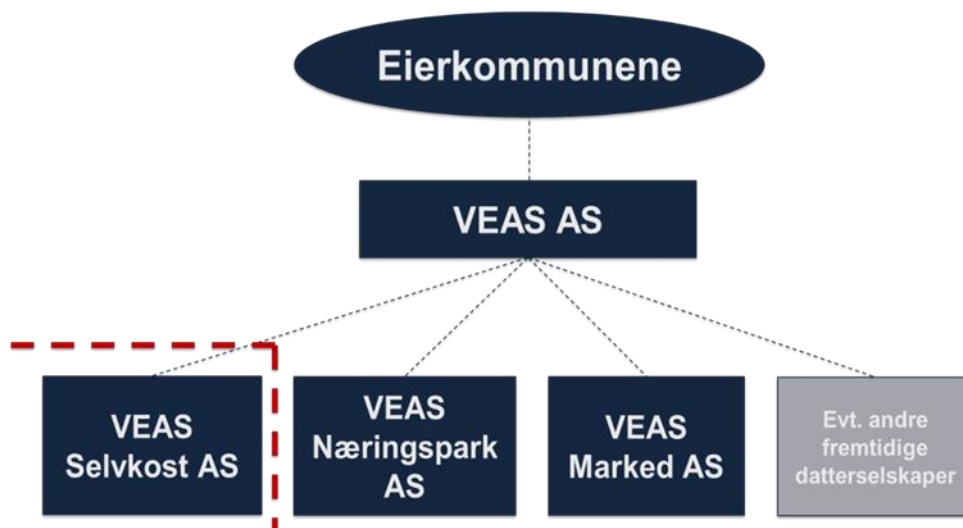
I eierutvalgets møte den 9. april 2019 fikk eierutvalget en oppdatert redegjørelse av VEAS administrasjon. Dette i forkant av berammet rådsmøte den 25.4.2019.

I eierutvalgets møte den 22. januar 2019 fikk eierutvalget en orientering av VEAS administrasjon om arbeidet med vurderingene av de ulike selskapsformene, samt hvilke momenter/forhold som er sentrale i en ny selskapsavtale.

Redegjørelse og vurdering

Forslaget innebærer at Vestfjorden avløpsselskap omdannes fra interkommunalt samarbeid til et aksjeselskap. Samtidig endres selskapsnavnet til VEAS AS (konsernselskapet). Det utarbeides en aksjonæravtale til erstatning for dagens vedtekter og overenskomst fra 1976. Aksjonæravtalen vil fastsette nærmere regler for eiernes innbyrdes forhold som aksjonærer i VEAS, deres rettigheter og forpliktelser og det nærmere innholdet i samarbeidet.

Det legges opp til at VEAS organiseres som et konsern etter aksjeloven, se illustrasjonen nedenfor. Kommunene eier morselskapet VEAS, og skal gjennom VEAS eie og forvalte virksomheten i datterselskapene. Det skal være tydelige skiller mellom datterselskap som driver lovpålagt selvkostvirksomhet, og datterselskap som driver konkurranseutsatt virksomhet.



Viktige momenter i aksjonæravtalen:

Dagens eierfordeling opprettholdes med følgende eierandeler i VEAS AS: Oslo med 70,5 %, Bærum med 21,5 % og Asker med 8,0 %.

VEAS AS skal eie 100% av aksjene i datterselskapene VEAS Selvkost AS, VEAS Næringspark AS og VEAS Marked AS (endrer navn fra «VEAS Gass AS»).

Det er viktig å videreføre eierkommunenes rett og plikt til å levere avløpsvann til VEAS innenfor definerte rensedistrikter. Dette har betydning i forhold til kostnadsfordelingen mellom eierne, samt sikre en større forutsigbarhet i forhold til VEAS produksjon. Det legges opp til at dagens fordeling av driftskostnader videreføres i forhold til avleverte vannmengder, mens fordelingen av kapitalkostnadene endres fra en fordeling etter eierandel til en fordeling etter avleverte vannmengder. Dermed legges det opp til at alle kostnader som hovedprinsipp blir fordelt etter avleverte vannmengder. Det legges for øvrig opp til at generalforsamlingen får fullmakt til å fastsette de nærmere detaljene knyttet til kostnadsfordelingen. Rådmannens viser for øvrig til kostnadsfordelingsanalysen, som VEAS har utarbeidet, se vedlegg nr. 1B side 13/16. Med driftsåret 2018 som utgangspunkt viser den at kostnadsfordeling etter ny modell ville bety kun mindre endringer for den enkelte kommune. Bærum kommune ville oppnå en besparelse på ca. 1,3 mnok, mens de øvrige eierne samlet sett ville få en tilsvarende økning.

VEAS AS (VEAS) foreslås som morselskap for de andre selskapene i strukturen. Dette for å forenkle eierstyringen, ved at eierkommunene opptrer i generalforsamlingen i VEAS og hvor konsernstyret i VEAS blir det operative styret i konsernet. Mye av beslutningskompetansen som tidligere lå i rådet, foreslås flyttet til generalforsamlingen og konsernstyret.

Generalforsamlingen i VEAS blir konsernets øverste organ. Konsernstyret blir generalforsamling i VEAS' datterselskaper. Den daglige driften av konsernet utøves av daglig leder i VEAS. Det organ som utøver generalforsamlingsmyndighet kan i utøvelsen ikke gå ut over den myndighet det ellers har i VEAS.

Generalforsamlingen oppnevner en valgkomite bestående av 3 medlemmer, ett medlem foreslått av hver eier. Leder av valgkomiteen skal være foreslått av Oslo. Valgkomiteen innstiller kandidater på de aksjonærvalgte styremedlemmer etter forslag fra eierkommunene.

Den operative ledelsen av konsernet legges til konsernstyret, det vil si styret i VEAS. Konsernstyret har samme antall og fordeling av medlemmer som i dag. Det vil si 7 aksjonærvalgte og 2 valgt blant de ansatte. Det betyr at Oslo foreslår tre av styremedlemmene, mens Asker og Bærum foreslår to styremedlemmer hver. Styreleder vervet foreslås å gå til Oslo, som klart største eier, og fordi Oslos lederverv i rådet bortfaller. Til gjengjeld er det foreslått etablert et arbeidsutvalg for styret, bestående av styrets leder og styrets to nestledere (fra Bærum og Asker).

Dette arbeidsutvalget skal gjennomgå forslag til innkalling og agenda til styremøter, samt konsulteres i saker av særlig viktighet. Det foreslås at beslutninger fattes ved alminnelig flertall, forutsatt at alle eierne og de ansatte er representert, og at minst to av eierne er enige, hvorav den ene er foreslått av Oslo kommune. Det er også åpnet for at alle saker kan løftes opp i generalforsamlingen, dersom en part eller et styremedlem ber om det. Dette innebærer i prinsippet et krav om konsensus mellom eierne i alle saker. Dette ivaretar også Bærum og Asker kommuners interesser som minoritetseiere. For øvrig legges det opp til at konsernstyret tildeles noe mer operativ kompetanse enn det dagens styre har.

VEAS' datterselskaper har ikke videre fullmakter enn de som konsernstyret til enhver tid har fastsatt for daglig leder i VEAS, med mindre konsernstyret har besluttet noe annet. Partene utøver sin styring av VEAS og dets datterselskaper gjennom de beslutninger som treffes i VEAS' generalforsamling og ved valg av konsernstyre i VEAS.

VEAS Selvkost AS (VEAS Selvkost) blir et rent selvkostselskap og utgjøres av dagens kjernevirksomhet i VEAS. Verdien i selve renseanlegget, samt de ansatte i dagens VEAS blir innplassert i dette selskapet. Det anbefales at eierkommunene stiller en selvskyldnergaranti i forhold til en låneramme stipulert til 1 mrd. kroner. Det betyr at eierne utad er solidarisk og innad proratarisk ansvarlig for garantien i henhold til eierandel. Dette gjøres for å kunne oppnå bedre lånevilkår i markedet. Status per i dag er at eierkommunene har et ubegrenset økonomisk ansvar for VEAS samlede forpliktelser. Dermed vil ovennevnte garanti definere en maksimalramme for kommunenes samlede økonomiske ansvar.

VEAS Næringspark AS (VEAS Næringspark) er et eksisterende selskap. I dag eies det av gamle VEAS, men i den nye strukturen blir eierskapet flyttet til morselskapet VEAS.

VEAS Marked AS er et eksisterende selskap som i dag heter VEAS gass AS og eies av gamle VEAS. Dette skifter navn og blir liggende under morselskapet VEAS. VEAS Næringspark og VEAS Marked blir etter dette søsterselskaper av VEAS Selvkost.

Eventuelle endringer i strukturen og etablering av nye selskaper foreslås besluttet av konsernstyret i VEAS.

Det legges opp til at aksjene i VEAS og VEAS Selvkost ikke kan omsettes uten at aksjonæravtalen endres. Aksjene i VEAS og VEAS Selvkost kan ikke eies av private.

Andre forhold vedrørende eierstyring:

Dagens råd med 11 medlemmer foreslås avløst av en generalforsamling med tre representanter, én fra hver av eierkommunene. Beslutninger fattes ved enstemmighet. Generalforsamlingens kompetanse omfatter budsjett- og økonomiplan for VEAS Selvkost, eventuelt utbytte, valg av medlemmer til konsernstyre og valgkomité, og eventuelle endringer i rensedistrikt eller andre

større tiltak som vil kunne påvirke kostnadsdelingen mellom eierne.

Det legges opp til at eventuelle endringer i aksjonæravtalen, selvskyldnergarantien eller overdragelse av aksjer i VEAS og VEAS Selvkost, må besluttes av bystyret i Oslo og av kommunestyrene i Bærum og Asker.

Hvis ikke konsernstyret, i egenskap av generalforsamling i VEAS' datterselskaper, har besluttet noen annet, skal daglig leder i VEAS fungere som styrets leder i VEAS' datterselskaper.

Det legges opp til at eierne i samarbeid med VEAS utformer en felles overordnet eierstrategi som blant annet fastsetter prinsipper for god eierstyring av konsernet, hvordan eierne vil utøve sitt eierskap og hvilken risikoprofil som skal legges til grunn for datterselskaper som driver konkurranseutsatt virksomhet.

Det legges opp til at det minimum skal avholdes ett felles dialogmøte hvert år mellom VEAS og eierne. Dialogmøtene har ikke vedtaksmyndighet, men skal være en møteplass for å sikre god dialog om drift og utvikling av konsernet.

Intern prosess og ekstern medvirkning

Siden juni 2018 har Bærum kommune ved administrasjonen vært representert i en arbeidsgruppe nedsatt av VEAS. Arbeidsgruppen har jobbet innenfor fagområdene juss, økonomi og selvkostregelverk i forhold til å vurdere fremtidig selskapsform og organisering. I dette arbeidet har rådmannen internt samarbeidet med bl.a. representanter for teknisk sjef og fra kommuneadvokaten.

Konsekvenser av beslutningene

Forslaget innebærer at det gjennomføres en endring i VEAS selskapsform til et aksjeselskap, og at den nye organiseringen av selskapet/konsernet skjer i tråd med utarbeidede vedtekter, aksjonæravtale mm.

Endring av selskapsform skal isolert betraktet ikke medføre økte kostnader, med unntak av eventuelle etableringskostnader

Vedlegg:

Vedlegg 1A anmodning om vedtak - Vestfjorden Avløpsselskap VEAS (5882672)	4449507
Vedlegg 1B Rådssak R11 - 2019 Selskapsstruktur notat	4449508
Vedlegg 1C Protokoll 2-2019 Rådsmøte	4449509
Vedlegg 2 - Aksjonæravtale VEAS	4449510
Vedlegg 3 - Aksjonæravtale VEAS - kommentarutgave	4449511
Vedlegg 4 A - Fullmaktmatrise VEAS	4449512
Vedlegg 4 B - Kart over rensedistrikter i Oslo	4449513
Vedlegg 5 A -Vedtekter VEAS AS	4449515
Vedlegg 5 B - Vedtekter VEAS Selvkost AS	4449516
Vedlegg 5 C - Vedtekter VEAS Næringspark AS	4449517
Vedlegg 5 D - Vedtekter VEAS Marked AS	4449518
Vedlegg 6 Fremdriftsplan omdanning	4449523
Vedlegg 7 A Dagens vedtekter_veas_feb2015 (1)	4449524

DEL 2 – MER OM SAKEN:

I juni 2018 etablerte VEAS en administrativ arbeidsgruppe med representanter fra blant annet eierne ved Oslo kommune og Bærum kommune. Det sentrale vurderingspunktet for arbeidsgruppen har vært hvilken fremtidig selskapsform arbeidsgruppen ville anbefale ovenfor selskapets styret, råd, samt ovenfor eierne. De tre aktuelle selskapsformene er henholdsvis: Kommunalt oppgavefellesskap (KOF), interkommunalt selskap (IKS) og aksjeselskap.

Etter rådmannens vurdering har arbeidsgruppen foretatt en grundig og systematisk gjennomgang av de aktuelle alternativene. I den sammenheng viser rådmannen blant annet til selskapsmatrisen i vedlegg 8, som beskriver formalitetene ved de enkelte selskapsformene.

Arbeidsgruppen har i vurderingen av selskapsform lagt vekt på å finne en form som samsvarer med de samfunnsoppgavene VEAS utfører, omfanget av driften, og kontrollbehovet eierne har med hensyn til prosjekter og utvikling av nye produkter.

Rådmannen slutter seg til de vurderinger arbeidsgruppen har foretatt med hensyn til valg av selskapsformen aksjeselskap. Arbeidsgruppen har i rådssak nr. R-11 2019 se vedlegg 1B gitt følgende vurderinger:

***«KOF** er en ny selskapsform som erstatter dagens interkommunale samarbeid i den nye kommuneloven. Denne selskapsformen er et «lavterskeltilbud» som særlig små kommuner ventes å benytte seg av, med få regler og enkel struktur. VEAS har bokførte verdier på kroner 1,4 milliarder, 90 ansatte og utgjør Norges største renseanlegg. Eierne er tre av landets største kommuner. KOF som selskapsform ble vurdert å ikke være egnet for de samfunnsviktige oppgavene VEAS er satt til å utføre. Selskapsformen gir ikke et solid nok rammeverk for den omfattende driften og store investeringene VEAS har.*

***IKS** er en velkjent selskapsform som tidligere har vært foretrukket av Asker og Bærum kommuner, og IKS-loven gir et solid rammeverk for interkommunale selskaper. I et IKS er øverste organ et kollegialt representantskap der hver av partene har et antall representanter. Eierne av et IKS er solidarisk ansvarlige for selskapets forpliktelser slik loven er i dag (ubegrenset ansvar). IKS-loven er i endring, og et mulig utfall er at den kommunale garantien for IKSbortfaller, helt eller delvis. Grunnen er problemstillinger rundt kommunal subsidiering av næringsvirksomhet, som ikke er tillatt etter EØS-regelverket.*

Et IKS må ha flere enn én eier. Dersom datterselskapene i strukturen skulle vært IKS-er, måtte man ha hatt en kompleks struktur der selskapene enten eide del av hverandre, eller at eierkommunene dels fikk et direkte eierskap i VEAS Selvkost og øvrige datterselskaper.

I henhold til IKS-loven skal bystyret/kommunestyrene oppnevne representanter til representantskapet i IKS'et. Denne myndigheten kan ikke delegeres til andre organer i kommunen, heller ikke til byrådet i Oslo. Dermed er beslutningsmodellen i IKS-loven problematisk for Oslos parlamentariske styreform, der eierskap utøves av byrådet og ikke av bystyret. Det er ikke ventet at denne begrensningen i delegasjonsadgang vil bli endret ved en ny IKS-lov. Siden IKS-loven er i

endring er det en tilleggsrisiko ved å velge IKS som selskapsform for VEAS. Av disse grunnene er vurderingen at det i VEAS' tilfelle er flere ulemper enn fordeler med IKS som selskapsform.

***AS** er en vanlig selskapsform i samfunnet, og aksjeloven gir et godt utviklet rammeverk rundt aksjeselskaper. Partene har en stor grad av avtalefrihet i aksjonæravtalen (som vil avløse dagens overenskomst/vedtekter i VEAS), som søker å videreføre grunntrekkene i dagens modell og å ivareta hensynene til blant annet representasjon, balanse og kompetanse. Også Oslo som eierkommune kan slutte seg til selskapsformen fordi aksjeloven gir anledning til å delegere eiermyndigheten fra bystyret til byrådet.*

I et IKS er øverste selskapsorgan et representantskap, mens i AS er det generalforsamlingen som har denne rollen. En generalforsamling består av én stemmeberettiget representant fra hver eier/aksjonær som stemmer for aksjene. Ved omdanningen forsvinner dagens Råd, og VEAS får i stedet en generalforsamling bestående av tre personer, én fra hver eierkommune.

I dag har eierkommunene et ubegrenset ansvar for VEAS' forpliktelser, jf. kommuneloven § 27. Det samme gjelder etter IKS-loven (slik den er utformet i dag), slik at hovedforskjellen mellom IKS og AS er at eierne av et AS ikke er ansvarlig for aksjeselskapets forpliktelser utover aksjekapitalen.

Ved valget av aksjeselskap som selskapsform for VEAS-konsernet vil det derfor være hensiktsmessig at eierkommunene garanterer for forpliktelsene i VEAS Selvkost, dvs. garanterer for lånerammen. VEAS har i dag en låneramme på kr 864,5 millioner. I vedtaket foreslås det at eierne stiller selvskyldnergaranti med total ramme på kr 1000 millioner, hvor aksjonærene er utad solidarisk og seg imellom proratarisk ansvarlige for denne rammen i henhold til eierbrøken.

For de andre selskapene i konsernet gis det ingen garantier, og de vil dermed måtte klare seg uten backing fra eierkommunene. På denne måten vil VEAS Selvkost ha en sikkerhet mot konkurs, mens eierkommunene og innbyggerne som betaler avløpsgebyr blir beskyttet mot markedsrisikoen i de andre selskapene.

Når markedsselskapene begynner å generere overskudd, kan overskuddet brukes som konsernbidrag til VEAS Selvkost og dermed redusere gebyrbetalingen fra innbyggerne. Markedsselskapene har også muligheten til å dele ut utbytte til sine eiere. Markedsselskapene kan fusjoneres eller deles opp ved at noe av virksomheten legges ut i nye selskaper. Aksjeselskapsformen gir best fleksibilitet for konsernet som helhet.

Administrasjonen og arbeidsgruppen har falt ned på at AS-formen alt i alt gir den beste selskapsformen for VEAS-konsernet etter en omdanning, og anbefaler derfor at alle selskapene blir aksjeselskaper.»

Behandlingen i møtet 12.06.2019 Formannskapet

Forslag fremmet av Ole Kristian Udnes, H

Endring i Eierutvalgets innstilling, pkt 1: Ordene aksjonæravtale og prinsipper for vedtekter byttes om, slik: "og virksomheten videreføres i et aksjeselskap som er regulert av aksjonæravtale og

prinsipper for vedtekter, slik det fremgår av vedleggene osv....".

Forslag fremmet av Halvdan Skard, Ap

Endringsforslag til innstillingens punkt 6 første prikkpunkt:

Formannskapet får fullmakt til å *godkjenne* mindre ikke prinsipielle endringer i aksjonæravtalen, samt *godkjenne* vedtekter for selskapene.

Votering:

Eierutvalgets innstilling med foreslåtte endringer ble enstemmig vedtatt.

Formannskapet-12.06.2019- 115/19:

Innstilling:

1. Det interkommunale samarbeidet iht. kommuneloven § 27 mellom Oslo, Bærum og Asker kommuner i Vestfjorden Avløpsselskap oppløses og virksomheten videreføres i et aksjeselskap som er regulert av aksjonæravtale og prinsipper for vedtekter, slik det fremgår i vedleggene 2, 5A, 5B, 5C og 5D.
2. VEAS AS opprettes som et aksjeselskap eid av Oslo kommune med 70,5%, Bærum kommune med 21,5% og Asker kommune med 8% av aksjene.
3. VEAS AS kan organisere sin virksomhet i underliggende datterselskaper. På omdanningstidspunktet består konsernet av VEAS AS og datterselskapene VEAS Selvkost AS, VEAS Marked AS og VEAS Næringspark AS.
4. Aksjekapital og egenkapital i VEAS AS og datterselskaper dekkes ved overføring av aktiva og passiva fra samarbeidet Vestfjorden Avløpsselskap.
5. Bærum kommune gir VEAS Selvkost AS, som skal drive selvkostvirksomhet, selvskyldnergaranti begrenset oppad til kroner 1 milliard. Oslo, Bærum og Asker kommuner er utad solidarisk og innad proratarisk ansvarlig for garantien i henhold til partenes eierandel. Det forutsettes at garantien godkjennes av Fylkesmannen.
6. For å etablere VEAS AS med datterselskaper gis følgende fullmakter:
 - Formannskapet får fullmakt til å godkjenne mindre ikke prinsipielle endringer i aksjonæravtalen, samt godkjenne vedtekter for selskapene.
 - Formannskapet får fullmakt til å godkjenne åpningsbalanse i VEAS AS og datterselskaper.
 - Ordføreren får fullmakt til å undertegne stiftelsesdokumentene.
7. Iverksettelse av vedtaket er avhengig av at Oslo og Asker kommuner materielt sett fatter samme vedtak.

Behandlingen i møtet 21.05.2019 Eierutvalget

Votering:

Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Eierutvalget-21.05.2019- 023/19:

Innstilling:

1. Det interkommunale samarbeidet iht. kommuneloven § 27 mellom Oslo, Bærum og Asker kommuner i Vestfjorden Avløpsselskap oppløses og virksomheten videreføres i et

aksjeselskap som er regulert av prinsipper for vedtekter og aksjonæravtale, slik det fremgår i vedleggene 2, 5A, 5B, 5C og 5D.

2. VEAS AS opprettes som et aksjeselskap eid av Oslo kommune med 70,5%, Bærum kommune med 21,5% og Asker kommune med 8% av aksjene.
3. VEAS AS kan organisere sin virksomhet i underliggende datterselskaper. På omdanningstidspunktet består konsernet av VEAS AS og datterselskapene VEAS Selvkost AS, VEAS Marked AS og VEAS Næringspark AS.
4. Aksjekapital og egenkapital i VEAS AS og datterselskaper dekkes ved overføring av aktiva og passiva fra samarbeidet Vestfjorden Avløpsselskap.
5. Bærum kommune gir VEAS Selvkost AS, som skal drive selvkostvirksomhet, selvskyldnergaranti begrenset oppad til kroner 1 milliard. Oslo, Bærum og Asker kommuner er utad solidarisk og innad proratarisk ansvarlig for garantien i henhold til partenes eierandel. Det forutsettes at garantien godkjennes av Fylkesmannen.
6. For å etablere VEAS AS med datterselskaper gis følgende fullmakter:
 - Formannskapet får fullmakt til å foreta mindre ikke prinsipielle endringer i aksjonæravtalen, samt fastsette vedtekter for selskapene.
 - Formannskapet får fullmakt til å godkjenne åpningsbalanse i VEAS AS og datterselskaper.
 - Ordføreren får fullmakt til å undertegne stiftelsesdokumentene.
7. Iverksettelse av vedtaket er avhengig av at Oslo og Asker kommuner materielt sett fatter samme vedtak.